

Servei de Documentació

Unió de Religiosos de Catalunya • Centre de Vida Religiosa i Espiritualitat

Plaça d'Urquinaona, 11, 2n 2a (08010 Barcelona) Tel. 93 302 43 67 sec.general@urc.cat - urc.info@gmail.com

Autora	M ^a Narcisa Fiol, provincial d'Europa de les Carmelites de la Caritat - Vedruna	5
Títol	<i>Vida Religiosa enmig de la crisi. Demano la paraula!</i>	
Data	10 de novembre de 2012, dissabte	
Font	XIX Jornada de Religioses i Religiosos en Barris Obrers i Populars, celebrada al Seminari Conciliar de Barcelona	
Publicat	13 de desembre de 2012	

Vida Religiosa enmig de la crisi. Demano la paraula!

COMUNITATS INTERCONGREGACIONALS INSERIDES

EN MEDIS POPULARS

Barcelona, 10 de novembre de 2012

DEMANO LA PARAULA!

Introducció:

Dos Llibres en els quals m'inspiro: la Bíblia i la Realitat

I. Revifar la importància de la Paraula

- La Paraula es fa Bona Notícia: la força de la Paraula (Hebreus 4)
- Jesús, Paraula encarnada
- La mirada a la realitat des de la paraula

II. Donar la paraula: alguns mediadors d'aquesta

1. Donar la paraula al silenci

- El silenci com a ombra lluminosa
- El silenci com a crit ofegat que s'allibera per la paraula mateixa
- El silenci sonor com a expressió de la Paraula que ens habita

2. Donar la paraula als pobres

- Jesús rehabilita els pobres, els ha tornat la paraula
- Els converteix en testimonis, evangelitzadors i mestres

3. Donar la paraula a la Vida Religiosa inserida

- Alliberar la profecia
- Viure la solidaritat
- Algunes conviccions

III. Jo prenc la paraula: un exercici de memòria i un missatge d'esperança

- La memòria revifa la nostra capacitat de celebració
- Paraules d'esperança

Vida Religiosa enmig de la crisi

DEMANO LA PARAULA!

Barcelona, 10 de novembre de 2012

Introducció

Quan Pep Rodado em demanava aquesta aportació, em comentava la necessitat de fer “una lectura realista, positiva i esperançada... que ens provoqui i ens interpel·li evangèlicament”.

Descobria en la vostra última acta que el tema que us està ocupant fa temps és la profunda crisi que estem vivint i les conseqüències i patiments que està comportant a tanta gent propera.

Per això, vaig pensar que el tema podria anar sobre **com estem vivint aquesta crisi les comunitats religioses, com repercuteix en la nostra manera de viure, què ens qüestiona i què estem aportant o podem aportar en aquest context.**

Com a grup, moltes vegades heu fet una anàlisi de la situació de crisi actual i Jesús Renau us va fer un recorregut històric de la vida religiosa. Teniu un plantejament molt ben fet, perquè diu: “ens cal veure quins canvis, quines transformacions hem de fer per donar resposta a la realitat actual...”. I jo em preguntava: per on cal començar? No tinc res de nou a dir-vos. Aleshores, em va sortir de forma molt espontània: **DEMANO LA PARAULA!**

Per a què? No per repetir el que tanta gent ha dit i contínuament llegim de persones ben qualificades sobre la realitat d'avui, sobre les crisis, sobre la VR. Així és que partiré de la meua pròpia experiència com a dona, com a religiosa i com a religiosa de govern durant molts anys de la meua vida. Què és el que considero important i ha de viure la VR enmig de la crisi actual? Com podem ser homes i dones místics i profètics en la realitat d'avui?

I no puc partir d'una altra cosa que dels dos llibres que sempre han centrat la nostra espiritualitat i que m'han inspirat per preparar aquesta aportació: **la Paraula i la realitat.**

Ho desenvoluparé en tres apartats:

- 1. Revifar el valor de la Paraula per subratllar junts la seva importància.**
- 2. Donar la paraula a alguns mediadors d'aquesta per refermar la importància de les mediacions a la nostra vida.**
- 3. Donar-me la paraula a mi mateixa per fer un exercici de memòria i d'esperança.**

I. Revifar la importància de la Paraula

(Recito el Poema: "Això que us dono no és un llibre, és un regal")

La Paraula és una Gran i Bona Notícia. Hem de tenir molt clar, si volem ser místics i profètics en el nostre món, que, malgrat que la cultura dominant no permeti cap novetat, malgrat que pretengui ofegar la Paraula i les paraules que arrisquen profèticament per seguir anunciant la Bona Notícia, que intenten fer brollar una esperança per als pobres i per a una societat indiferent que els abandona a la seva sort, hem de creure en la seva força i deixar que penetri al nostre cor, tal com diu el llibre dels Hebreus 4,18: "Viva és la paraula de Déu, eficaç i més tallant que cap espasa de dos talls, i penetra fins a la divisió de l'ànima i de l'esperit, de les juntures i del moll dels ossos, capaç de jutjar sobre els pensaments i els sentiments del cor."

Aquesta Paraula es fa carn en Jesús.

Ens cal contemplar la realitat del nostre món, del cosmos sencer, tot ell prenyat de Paraula, la Paraula Encarnada, el Fill que s'endinsa en el si de la humanitat i "es fa no-res: pren la condició d'esclau i es fa semblant als homes" (cf. Fl 2,7). Aquest Jesús desconcertant, misericòrdia entranyable, se'ns revela en plenitud en l'encarnació. Per Ell, per l'Esperit, la vida sorgeix per a tots. Però aquesta Paraula que ha vingut a casa seva i els seus no l'han acollit (Jn 1,11-12) necessita ser proclamada, anunciada, oferta... Qui ho ha de fer? Aquí em tens, Senyor! Aquí ens tens a la VR inserida entre els pobres!

Jesús és la Paraula pronunciada amb una audàcia desconeguda, sorprenent per a tots i afirmant quelcom que mai cap profeta d'Israel s'havia atrevit a declarar: és una força creadora de justícia que tracta d'obrir-se camí entre nosaltres per humanitzar la història. Amb la seva manera de situar-se en la realitat, d'actuar i de parlar ens està dient, ahir i avui, que tinguem cura de "la política imperial que no admet una crítica de fons, i de la religió segura de si mateixa que ni tan sols sospita la interpel·lació de Déu des dels pobres, que no respon a la veritat del Pare. El món volgut per Déu va molt més enllà de la tirania de l'Imperi i més enllà de l'establert per la religió del temple". I aquesta Paraula ens pot complicar molt la vida, però és el que es diu Amor (en un poema de Toño Garcia, SJ).

Aquesta paraula ens produeix una gran alegria i ens capacita per somniar un futur més d'acord amb el projecte del Pare. Crec fermament que la renovació de la nostra vida religiosa ens ha de venir de la nostra adhesió a la Paraula, a Jesucrist, i en el seu nom ser capaces de pronunciar la

nostra paraula. Això sí, han de ser paraules portadores de vida. Però, atenció! No caiguem en la temptació de passar-les pels filtres de la prudència i del mer realisme.

Rhàner ens defineix com a oients de la Paraula, aquest és el senyal de la nostra identitat. Som oients de la Paraula perquè som capacitat de Déu. El misteri que roman en cada cor i en cada realitat ens ajuda a descobrir-nos oberts, transcendits, ens remet sempre a descobrir, escoltar i acollir aquesta paraula missatge, aquest quelcom que s'inclou en cada realitat.

La mirada a la realitat des de la Paraula

No fa gaire vaig llegir una frase de Pagola pronunciada en el Congrés de Teologia que em va fer saltar d'alegria i em va fer gaudir molt. **“Estem en un temps de crisi i això és molt esperançador”**. Us asseguro que vaig fer un bot de la cadira amb l'article a les mans. Sintonitzo plenament amb ell.

Crec que necessitem tenir una comprensió de la realitat que ens permeti veure el nostre món, encara que en mig de la complexitat, com a cosa bona, com a escenari en el qual es desenvolupa la història de cada home i dona, de cada poble. Escenari en el qual podem també generar el mal i el pecat, però on es van sembrant moltes llavors del Regne, perquè el cosmos sencer està prenyat de Déu. Aquesta comprensió alhora positiva i lúcida, però no ingènua, de la realitat ens permet mirar-la amb netedat de cor, i cruesa, urgides per la mirada mateixa de Jahvé que es transforma en narració i crida a escoltar el clam dels homes i dones del nostre món. Per això, la nostra contemplació del món enmig d'aquesta confluència de crisi global que s'està donant, com molt bé heu escrit a la revista *Horeb* de l'URC, sempre ha de ser esperançada i, per això, podem percebre aspectes fonamentals des del profund de cada cor.

Aquesta altra mirada possible se'ns presenta com a alternativa. Ens capacita per descobrir Déu en la Història i això canvia el dinamisme de la missió i de la nostra existència. Acostem-nos a ella des d'aquesta mirada creient i, per tant, esperançada.

1. “Una terra resseca, esgotada, sense aigua...” (Salm 62,2) però habitada per Déu

Certament, és de nit al nostre món. Moltes persones i grups romanen en la fosca; per a ells, la vida no té sentit. El materialisme imperant aglutina increença, buit de transcendència, desesperança i infelicitat.

Però l'albada és imminent. L'Esperit, com aigua d'una deu, brolla sota terra i genera vida regant les arrels més profundes. La Ruah Santa és present i actua en totes les persones, cultures i religions. Descubrim, cada cop amb més força, com la fe es viu en la fam que tenim de Déu, en el diàleg interreligiós i intercultural i en l'aposta per la justícia i la pau. Són signes de vida i esperança que brollen com una Font en terra eixuta, esgotada...

2. Una terra seriosament amenaçada per l'explotació desmesurada... “Però Déu veié que tot el que havia fet era molt bo” (Gn 1,31)

Certament, avui la terra gemega a causa de les moltes maneres amb què continuem explotant els seus recursos naturals que són font de vida per a la humanitat i per a tots els éssers.

Però a l'ensem neix una nova cosmovisió. Som part de la creació, no el centre, i ens correspon una actitud de responsabilitat i d'atenció. Nosaltres ens sentim "humus", part de la terra fecunda de l'univers, creadors amb Déu, no simple espectadors, habitants de la terra. Cada cop més ens urgeix la necessitat de passar del concepte de "domini de la terra" a "tenir cura de la natura" i fer bon ús dels recursos naturals.

3. Un món que genera una espiral de violència... Però un món que "busca primer el seu Regne i promou la justícia i la pau" (Mt 6,33a)

Estem immersos en un sistema neoliberal, que té com a criteri el creixement il·limitat des d'on es fa impossible un altre món possible. No tenim altra alternativa que Jesús i el seu Regne. Som molts els cridats a viure un nou estil de vida i a encomanar-lo. Els testimonis de vida individuals són importants però insuficients amb vista a la transformació de la realitat. Cal unir forces!

4. Un món que pateix els grans flagells de la humanitat... Però també descobreix que "en la mesura en què ho féu a un d'aquests germans tan petits..." (Mt 25,40)

La declaració dels Drets Humans va apuntar a una defensa de la persona de manera que el devenir històric fes possible l'eradicació dels grans flagells de la humanitat: la pobresa, la guerra, la fam, l'analfabetisme... Però lluny de desaparèixer s'han incrementat i s'han afegit noves situacions límits que han provocat "noves pobreses".

Però també és cert que hi ha una part del món que reconeix, respecta i defensa la dignitat de tota persona, especialment dels grups més vulnerables. Que hi ha una implicació activa en l'organització dels nostres barris, pobles, ciutats, cercant el bé comú des de la participació ciutadana.

5. Un món en el qual el gran mosaic de cultures, ètnies, religions i llengües provoca conflictes socials i religiosos... Però viu també la riquesa de la diversitat en unes relacions positives de diàleg i encontre... "Que tots siguin u, com tu, Pare, estàs en mi i jo en tu" (Jn 17, 21)

Els moviments migratoris dels darrers anys s'han aguditzat per la crisi econòmica global. Els conflictes socials i religiosos provocats per la dificultat en la convivència amb el diferent va creixent a gran escala.

Però a la vegada intentem viure la diversitat com a riquesa, descobrint el diferent com a do de Déu i riquesa per a la humanitat i anem fent un diàleg inclusiu que integra tots els membres en l'acció comunitària, independentment del seu origen, activitat, condició socioeconòmica o pensament.

Podríem seguir anomenant situacions de la realitat devastada fruit de la nostra situació de tantes crisis, però aquesta manera d'apropar-nos a la realitat evoca dins nostre un crit: No perdem el temps! En aquest moment de crisi mundial i global es fa necessari un canvi radical. Nosaltres, comunitats inserides entre els pobres, volem fer un pas qualitatiu per empènyer la història.

Cada canvi d'era, d'època, podem dir també nosaltres que comença un temps nou. Déu no vol deixar-nos sols davant els nostres conflictes, sofriment i desafiaments. Vol construir, amb nosaltres, una vida més humana. Hem de canviar de manera de pensar i d'actuar. Hem d'aprendre a viure creient en aquesta Bona Notícia.

II. Donar la paraula a alguns mediadors d'aquesta

Em semblava important no ser jo sola la que em dirigís avui a vosaltres. Era bo que altres entressin en aquesta sala i els cedíssim la paraula. Jo únicament els poso veu. He elegit tres interlocutors que crec que sense els quals la paraula no pot existir. Per a mi han estat sempre veritables testimonis i mestres, autèntics evangelitzadors: el silenci, els pobres i la VR inserida.

1. Donar la paraula al silenci

El silenci com a ombra lluminosa: Mireu, sóc molt conscient que el silenci se'ns pot presentar moltes vegades com a ombra, però el silenci que parla avui és un silenci lluminós. Una ombra capaç de convertir-se en llum. Moltes vegades identifiquem les ombres amb la foscor, però albirades des de la fe descobrim l'acció vivificant d'Aquell que és, a l'ensem, paraula i silenci fecund. Ens cal recordar com l'acció de Déu es desenvolupa en la nit: "nit de **la creació**", "nit **del sacrifici d'Isaac**", "**la nit de la Pasqua**".

La força creativa del silenci passa per la nostra pròpia debilitat, la nostra ombra, com a persones i com a institució. Cap de nosaltres som tot llum, com cap som tot foscor. La realitat és que som llum i ombra. La pregunta és si som capaços d'apropar-nos i abraçar aquella part del nostre interior —de la nostra Església, de la nostra missió— que està més abandonada o rebutjada, més en ombres, i no per buscar canvis miraculosos, sinó per reconèixer-la com a cosa nostra, com a part de les nostres persones i del nostre actuar. L'experiència eclesial i de VR està sent, aparentment, de petitesa, de debilitat, d'ombra. En el dia de l'Anunciació, l'evangeli de Lluc ens explica alguna cosa curiosa sobre l'acció de l'Esperit en la vida de Maria: "L'Esperit Sant baixarà sobre teu i la força de l'Altíssim et cobrirà amb la seva ombra..." La força de l'Altíssim, aquella força que pot manifestar-se de mil maneres, opta per cobrir a Maria amb l'ombra. La concepció de la llum del nostre món pren lloc a l'ombra.

En general, la nostra percepció sobre l'ombra és gairebé sempre negativa o, si més no, neutral. Representa moltes vegades la falta de llum, la foscor, fins esdevé símbol del pecat. Però hi ha també moments i esdeveniments que ens ensenyen el contrari. Maria Magdalena, ajupida i plorant en la foscor de la matinada, descobreix proves de la resurrecció del seu Estimat. En la foscor, mentre que es fa de dia un dia nou (però encara no vist), el dol i la tristesa es transformen en profunda alegria i en una nova esperança, en la foscor d'un dia que encara no havia nascut.

És-precisament-en l'"ombra" on anem gestant una nova manera d'encarnar-nos. L'Anunciació i la Resurrecció van ser dos moments clau en aquesta història de l'Encarnació en què rebem el testimoni de dues dones pronunciant un "Sí, crec", un faci's, amb temor i llàgrimes, però també amb immens amor. Un "sí" pronunciat en l'ombra, en la foscor. És l'ombra que ens protegeix d'un

sol resplendent, que deixa que les plantes i els fruits retinguin una mica d'aigua en les seves fulles per sobreviure en moments de sequera. Sense ombra, la llavor sembrada a la terra no creix. És l'ombra que ajuda un malalt quan és al llit a descansar millor i a guarir-se. És una ombra que dona vida, que ajuda a la maduració d'una cosa nova, com el fetus humà en l'ombra humida de l'úter de la mare.

Irònicament, l'ombra moltes vegades ens ajuda a comunicar-nos amb Déu: poca llum, una espelma que reflecteix l'ombra a la paret de la capella, el capvespre. L'ombra ens dona accés afectiu a la intimitat amb el sagrat en el nostre interior: "En tinc prou amb estar asseguda al costat d'Ell i saber-me aquí, a la penombra. Així evoluciona l'Amor cap a una pura presència". Jung diu que no és per mirar o desitjar la llum que siguem lluminosos, la lluminositat es manifesta quan entres en la foscor. Cal que sapiguem viure aquestes realitats de foscor i silenci com a possibilitat de maduració i creixement.

El silenci com a crit ofegat: És gran la nostra responsabilitat de profeta si no transmetem la Paraula! (Cf. Ez 3, 16-21, 33, 1-9; Is 21, 6-8) I més gran encara la responsabilitat dels que segresten la vida, la paraula dels profetes i la sotmeten al silenci forçós. L'evangeli de Joan posa en boca de Jesús unes paraules que ens esperonen: «Si us manteniu fermes en la meua paraula, realment sereu deixebles meus; coneixereu la veritat i la veritat us farà lliures». Des d'aquesta voluntat de veritat alliberada, Jesús ens converteix, segons l'encertada expressió de Jon Sobrino, en «veu dels sense veu, i veu contra els que tenen massa veu». Aquesta veu de la veritat és més necessària que mai enmig de la nostra realitat actual de crisi econòmica. (Pagola: Congrés de Teologia)

El silenci sonor: I no vull deixar d'anomenar aquell **silenci sonor que ens manté units i unides al més nuclear de la nostra vida. És un silenci que** hem de cultivar també com a expressió de la paraula que ens habita. A vegades els profetes i els místics els hem contraposat, però, quan Joan de la Creu parla del seu silenci sonor, fa esclatar la Paraula com a Bona Nova. Sols l'actitud mística que recrea el silenci en presència sonora pot convertir-se en profecia autèntica, la que brota de les entranyes abraçades pel Misteri de Déu.

2. Donar la paraula als pobres

Quan llegia les vostres paraules en les actes i xerrades, descobria que vosaltres sou Mestres en això d'escoltar els pobres. I és que realment als pobres Jesús mateix els rehabilita, els ha tornat la paraula arrabassada, els ha fet missatgers i mestres de la paraula. Així se'ns apareixen a la Bíblia, com a vertaders evangelitzadors. No és teoria bonica dir que els pobres ens evangelitzen. Jesús mateix els ha convertit en sagrament d'encontre amb Ell.

Recordem...

A **Maria, la dona pecadora** que Jesús no dubta a convertir-la en testimoni: li va dir a Simó el fariseu: "Veus aquesta dona? Quan he entrat a casa teua, no m'has donat aigua per rentar-me els peus. Ella, en canvi, me'ls ha mullat amb llàgrimes, i me'ls ha eixugat amb els cabells. No em vas donar el petó. Ella, des que va entrar, no ha deixat de besar-me els peus. No vas ungir el meu cap amb oli. Ella m'ha ungit els peus amb perfum" (Lc 7, 44-46). Mentre Simó "el fariseu" es queda en

un judici moral sobre ella perquè s'havia colat on era Jesús, Jesús viu amb ella, dona pecadora: la capacitat d'acollida, de conversió, del perdó, de misericòrdia, i ressalta la resposta d'amor de la dona.

A aquesta dona pecadora **Jesús la converteix en testimoni "perquè ha estimat molt"**.

O el leprós samarità al qual Jesús havia guarit al costat d'altres nou més, però ell va ser l'únic a reconèixer la bondat de Déu actuant en Jesús. **L'elogi de Jesús el converteix en denúncia pels fills d'Israel que no tenen fe** (Cf. Lc 17,19).

L'endimoniat a Gèrasa, un cop es va sentir alliberat per Jesús, es va convertir en **veritable deixeble seu** (Lc 8,35-39). Jesús ja l'havia acollit en el seu discipulat, no és cert que l'acomiadés; ben al contrari, el convida que ho expliqui a casa i expliqui tot el que Déu ha fet en ell. Jesús va deixar la llavor de la bona nova en ell, aquest pobre home de qui havien sortit els dimonis, i llavors va anar per tota la ciutat proclamant tot el que Jesús li havia fet. Un home pobre-malalt-guarit i enviat per Jesús. Perquè també els pagans, sotmesos pels poders del mal, són alliberats per la Paraula de Jesús.

I aquell altre passatge preciós en què **una viuda pobre** va tirar dues monedetes, i Jesús aprofita la situació per **rehabilitar-la i convertir-la en testimoni per a tots**: "De veritat us dic que aquesta viuda pobre ha tirat més que tots. Perquè tots aquests han tirat com a donatiu del que els sobrava, aquesta en canvi ha donat el que necessitava, tot el que tenia per a viure" (Lc 21,1-4).

O el cec de Jericó que el fa aparèixer com a veritable deixeble, contrastant la seva fe amb la ceguesa dels seus propis deixebles: el cec "estava assegut vora el camí demanant almoïna" (Lc 18,35); va reconèixer el Messies i va començar a cridar: "Jesús, Fill de David, tingues pietat de mi!" (Lc 18,38). Aquest cec ho esperava tot de Jesús i per això va respondre amb promptitud a la crida del Mestre desprenent-se de tot el que podia impedir donar una resposta: "llançant el seu mantell, va donar un salt i va anar on era Jesús" (Mc 10,50) i li suplicava amb confiança: "Senyor, que hi vegi". Jesús li va dir: "**Vés, la teva fe t'ha salvat**" (Lc 18,41-42) "a l'instant va recobrar la vista, i **el seguia glorificant Déu**" (Lc 18,43).

Podríem seguir escoltant els testimonis dels predilectes de Jesús, són infinites les pàgines de la Paraula. Déu ha escollit els pobres del món per fer-los rics en la fe i hereus del Regne que ha promès als qui l'estimen. Ens cal deixar-nos ensenyar per ells, per tal d'arribar a ser deixebles de l'evangeli de Jesucrist.

3. Donar la paraula a la Vida Religiosa

Alliberar la profecia: M'ha inspirat donar la paraula a la VR un fet viscut, ben significatiu per a mi i crec que també per a tots nosaltres. Què pensen i diuen els generals de les Congregacions Religioses sobre les comunitats inserides en el barris? En un taller del Congrès de Vida Consagrada, titulat *La solidaritat en un món d'exclusos: Alliberar la profecia*, al qual ens havíem apuntat, 75 superiors major de tot el món, de contextos i sensibilitats teològica i pastoral ben diferents, ens vam posar d'acord a l'hora de definir el que volíem viure i desitjàvem empènyer a les nostres Congregacions. Constatar les convergències que existien a l'hora de somiar els nous camins que la

vida consagrada hauria d'emprendre per ser una veritable paràbola de comunió i solidaritat en un món en què augmenten els exclosos va ser per a mi ben significatiu i motiu de joia. Per això, porto avui aquí aquesta paraula que ens vol acreditar que la VR estem disposats a apostar per una presència misticoprofètica entre els pobres.

“Alliberar la profecia” com a quelcom inherent a la vida consagrada ens posa en la tessitura de ser homes i dones en plena sintonia amb la passió de Déu pel seu poble, entusiasmats pel seu projecte i disposats a donar-ho tot per ell, com Jesús.

La “paraula” profètica que s’espera de la Vida Consagrada s’ha d’expressar a través de la veu que anuncia l’esperança i denuncia la injustícia, a través del gest solidari, del testimoni d’una vida centrada en el Regne, d’una presència silenciosa al costat dels que ho necessiten i d’altres moltes expressions.

Viure la solidaritat: Cal reconèixer que la paraula que sintetitza millor aquesta manera de viure la profecia és la **“solidaritat”**. Una paraula que, per la seva mateixa etimologia, ens convida a assumir una actitud de “companys/es” dels més vulnerables i pobres. Persones a les quals se’ls nega participar dels fruits del treball de la humanitat, en els béns que Déu va donar com a patrimoni a tots.

Hem de viure la solidaritat afectiva i efectiva, moguda per la lògica del Servent, que s’abaixa i assoleix la condició humana amb totes les conseqüències. I també ens convida a viure molt seriosament la dimensió política de la solidaritat (caritat), que consisteix a anar més enllà dels aspectes purament assistencials —que ens fan còmplices del pecat estructural— per arribar a descobrir les causes de la pobresa i combatre-les, trobant alternatives.

Sóc molt conscient que **ens és difícil viure radicalment la solidaritat** perquè, entre el nostre desig de ser solidaris amb els exclosos i la traducció en presències i projectes d’aquesta solidaritat, descobrim, en molts casos, una distància enorme que ens fa mal i que ens qüestiona, d’alguna manera, la radicalitat de la nostra opció pel Regne “per sobre de tot”.

Cal avui, també, com vam fer nosaltres al Congrés, fer un acte de confessió i adonar-nos de tots els obstacles que se’ns presenten. Sens dubte, neixen del sistema econòmic —neoliberal i de la seva cultura— que va penetrant les nostres ments i influint en les nostres actituds i criteris que ens impedeixen assumir una posició evangèlicament crítica davant seu.

Però també ens cal dir, i ho vam afirmar, que alguns obstacles neixen de les mateixes estructures i estils d’organització de les nostres pròpies congregacions, que dificulten la creativitat que exigeixen les respostes als nous desafiaments. També el nostre estil de vida.

Els principals obstacles neixen de les pors: la por de córrer riscos, la por de confrontar-nos amb el nou i el diferent, la por de perdre poder, la por de la inseguretat que el compromís amb els exclosos ens pot portar a entrar en conflicte amb la jerarquia que frena, de vegades, l’audàcia necessària per crear iniciatives significatives en aquest camp. Moltes pors a superar!

També molt sovint les nostres pròpies divergències i conflictes interns paralitzen l'acció profètica del grup i de les institucions. Un cert sentit de competició entre les mateixes congregacions que dificulta la col·laboració. O els escàndols d'abús sexual d'alguns religiosos representen un contratestimoni i són negació de la profecia.

No estem absents d'una certa immaduresa humana i espiritual entre nosaltres que ens converteix en obstacle per a la coresponsabilitat en la missió i per a una acció més audaç en defensa de la vida.

És important que avui, que ens estem plantejant com romandre de manera significativa enmig d'un poble amb una crisi global tan forta, ens pronunciem davant aquestes veritats i els plantem cara. Cal assumir el repte i veure què hem de canviar o, millor encara, com hem de canviar perquè el do de la profecia es manifesti amb força en les nostres vides i en els nostres projectes pastorals.

I sabem que els canvis no es produeixen simplement perquè "hem decidit" que cal canviar. Els canvis són fruit d'una obertura a l'Esperit del Senyor que ens parla a través de la seva Paraula, que es fa present en el discerniment de la comunitat, que ens guia a través de les preguntes que el contacte amb els exclosos suscita en els nostres cors. Els canvis requereixen una consistència espiritual que, de vegades, ens manca.

Algunes conviccions

M'adhereixo a algunes de les conviccions que al Congrés vam pronunciar i que em semblen imprescindibles en el nostre moment i realitat actual de món, església i vida religiosa i que es converteixen en necessitats a les quals cal donar respostes entre tots:

1. Necessitat d'un esperit de conversió i de llibertat interior per crear entre nosaltres veritables lligams intercongregacionals que ens permetin romandre presents en els llocs d'inserció.
2. Encara més, ens cal insistir en el nostre espai de llibertat com a instituts religiosos —tant a escala de cada institut com de conferències nacionals o internacionals— de manera que es garanteixi l'expressió del propi carisma i la vida consagrada pugui seguir sent significativa per a l'Església i per al món.
3. La profecia és un element constitutiu de la Vida Consagrada.
4. L'opció preferencial pels pobres és fonamental en la vida consagrada.
5. Cal una espiritualitat integral, alimentada per una lectura contextualitzada de la Paraula de Déu.
6. Afavorir el diàleg intercultural, interreligiós i intercongregacional.
7. Els projectes de les nostres Congregacions han de continuar privilegiant la lluita per la justícia, la pau i la integritat de la creació.
8. Reafirmar el compromís de la vida consagrada en la promoció d'una cultura en què es respecti veritablement la dignitat de la dona i es promogui la seva participació activa en la societat.
9. Participar activament en les xarxes de solidaritat que hi ha a la societat, contribuint a mantenir el seu dinamisme, i encoratjar l'esperança del poble.

10. No podem avançar en solitari. Hem de promoure la formació de comunitats interculturals i intercongregacionals que siguin un signe poderós de comunió en un món dividit.

III. Jo demano la Paraula

Després d'haver concedit la paraula a diferents grups, demano jo ara la paraula per comunicar-vos que tot el que us he compartit ho resumeixo en dos manaments: FER MEMÒRIA I SER DONES I HOMES D'ESPERANÇA.

Recordo un poema de Casaldàliga que vull recitar: *És la nostra hora*. Poseu-vos en marxa!

És tard, però és la nostra hora.

És tard, però és tot el temps que tenim a les mans per a construir el futur.

És tard, però som nosaltres aquesta hora tardana.

És tard, però és albada si insistim una mica.

(P. Casaldàliga)

Què ens encoratja a romandre en marxa?

A) "FER MEMÒRIA"

És important saber fer memòria del procés viscut en el nostre camí d'inserció com a dones i homes creients i religiosos. És molt el que hem rebut i cal tenir consciència de tot allò que ens sustenta. Però, alerta! Quan tractem de fer memòria podem caure en una doble temptació: o ens esforcem per oblidar o recordem amb nostàlgia, tractant de recuperar el passat.

En sentit espiritual, ens preguntem: la memòria és una mena de contenidor que intentem omplir, o és, més aviat, una participació en allò que no passa, que roman com a essencial? Obstinar-nos en un recordar nostàlgic porta a la bogeria. Però portar a la memòria coses passades que per la importància i el valor que tenen revifen la nostra capacitat d'establir processos. I celebrar precisament això, el passat viscut i el futur que ens espera en aquest gest present. Aquesta manera de recordar, el vivim en cada Eucaristia. Fem memòria de la vida tota de Jesús. Recordem l'amor que Déu ens té. Això és l'anamnesi: participar en la memòria mateixa de Déu. I, quan Déu se'n recorda, les coses existeixen, llegim en l'AT. Així ho va viure el Poble d'Israel. Cada vegada que se'ns narra un esdeveniment fonamental de la seva història o cada vegada que es trobaven en un compromís, suplicaven Déu fent memòria de com el Senyor mai els ha abandonat (Neh 9,6-37).

Aquesta manera de recordar és pròpia de l'Esperit: "L'Esperit farà recordar tot el que jo us he dit i us ho farà entendre" (Jn 14,26). I l'Esperit actua sol·licitant la nostra col·laboració en llibertat: "Treballeu amb totes les vostres forces, però confieu al Senyor la cura del resultat". És important saber fer memòria de tot el viscut, lliurat i rebut. En fer memòria, ens sentim enfortides i enfortits per treballar i contentes i contents per confiar. I com no treballar amb totes les nostres forces i, alhora, confiar al Senyor la cura de la nostra obra i el seu resultat? En aquesta actitud estem i així ens disposem a recordar. Perquè ara ja estem en condicions de fer-ho, ara que hem diferenciat el recordar amb nostàlgia i el fer anamnesi; és a dir, el record transfigurat segons els ulls de Déu del

passat que conservem en el seu veritable sentit unit a Aquell que ho manté tot a les seves mans i fa noves totes les coses. Recordar què? Tot allò que hem rebut del mateix Esperit com a comunitats inserides entre els pobres, amb tants anys ja d'història, ens dóna la força necessària per romandre fidels.

B) REVIFAR L'ESPERANÇA

Totes les paraules que avui hem pronunciat i escoltat són paraules d'esperança perquè totes elles ens porten "Notícies de Déu". Prestar atenció a aquests missatges avui és rebre de nou l'anunci de la Bona Nova de Déu per a nosaltres i per al nostre món. Si deixem d'esperar, desapareixem. Les notícies de Déu ens porten la bona nova que Déu és en nosaltres, recreant-nos permanentment amb el seu Amor.

Recordar aquestes Bones Notícies de Déu té la força suficient per dissipar el desànim actual de la nostra societat, de molts sectors de la nostra Església i, fins i tot, de les nostres comunitats, per allò de la contaminació ambiental. La crisi, a més a més, radicalitza aquest desànim. Si no restem en actitud de vetlla, amb els llums encesos, podem ser temptades i temptats i arribar a formular amb dificultat el sentit mateix de la nostra vocació i de la nostra vida.

A l'interior de les nostres famílies religioses, les realitats de disminució i pobresa que es van donant també poden fer-nos trontollar. En caure les velles estructures, tot allò que ens ha donat seguretat, amb les quals ja estàvem tan familiaritzades, s'han esvaït també les nostres seguretats més exteriors amb les quals estaven tapades les preguntes profundes que donen sentit, sòl, arrel, projecte i alegria.

Quan ens sotraguegen les seguretats i amenaça la crisi, com a dones i homes creients i com a religioses/os, com a família confiada en el Bon Déu que no abandona, la nostra resposta solidària i fraterna no pot ser altra que propiciar esperança. Aportar-nos esperança mútuament.

Vivim de la Fe en el Ressuscitat. La fe en Ell revifa la fe en la vida humana i, ja des d'ara, visquem les dificultats que visquem, podem viure amb alegria, viure a fons, perquè sabem que el dolor, la mort i el mal no tenen l'última paraula.

L'esperança ens retorna l'alegria, aquesta llavor que actua de ferment per crear i recrear una altra manera de viure en les comunitats, enmig dels nostres barris i pobles, entre els homes i dones que pateixen i gaudeixen i amb els quals compartim vida i camí.

Tant de bo aquest donar raó de la nostra Esperança ens ajudi a créixer en qualitat de vida evangèlica i missionera per anunciar i defensar en tota ocasió i circumstància, cadascuna —i cada comunitat— des de i en la situació que ens trobem.

Aquesta esperança és la que també ens convertirà en persones ressuscitades que encomanen la veritable alegria, la que res ni ningú ens poden prendre.

Ara us toca a vosaltres DEMANAR LA PARAULA.